

Sygnatura akt I C 1112/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 29-05-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nawrocki

Protokolant: st.sekr.sąd.Dorota Wróbel

po rozpoznaniu w dniu 29-05-2014 r. w Koninie

sprawy z powództwa **S. J. (1)**

przeciwko **A. J. (1)**

o ustalenie

1. Oddała powództwo.
2. Nie obciąża powoda kosztami procesu.
3. Zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Koninie na rzecz adwokata R. M. z Kancelarii Adwokackiej w K. kwotę 4.428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

SSO Andrzej Nawrocki

Sygn. akt I C 1112/13

UZASADNIENIE

Powód S. J. (1), w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu A. J. (1), wniósł o unieważnienie aktu notarialnego Rep. A. Nr (...), sporządzonego w formie aktu notarialnego przed notariuszem H. H., jak również wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 15.05.2013 r. został sporządzony testament w formie aktu notarialnego Rep. (...) Nr (...), w którym S. J. (2) wydziedziczył powoda. Powód wskazał, że testament ten jest dotknięty wadą nieważności, gdyż S. J. (2), z uwagi na silne leki psychotropowe, znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, jak również mogły wpłynąć na jego zdolność prawidłowego postrzegania rozeznania, powzięcia decyzji (k. 2, 41-42). Ostatecznie powód wniósł o unieważnienie testamentu z dnia 15.05.2013 r., zawartego w akcie notarialnym Rep.(...) Nr (...), z uwagi na wady oświadczenia woli spadkodawcy S. J. (2), gdyż w chwili sporządzenia tego testamentu był on nieświadomy, z uwagi na zażywanie silnych leków, a także z uwagi na ogólny stan zdrowia, co uniemożliwiało spadkodawcy świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (k. 72).

Pozwany A. J. (1) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, zarzucając iż stanowisko powoda jest niezasadne, a roszczenie bezpodstawne. W ocenie pozwanego nie jest prawdą, aby treść aktu notarialnego została sporządzona na skutek braku poczytalności zmarłego S. J. (2), gdyż decyzje podejmował on świadomie i rozważnie. Nadto pozwany podniósł, że powód nie odwiedzał ojca, a próby odwiedzin,

jeśli miały miejsce, to zdarzały się wyłącznie pod wpływem alkoholu, co powodowało, iż jako osoba nietrzeźwa powód nie był wpuszczany na teren hospicjum. Pozwany przyznał, iż był jeden przypadek odwiedzin zmarłego ojca przez powoda, tj. w dniu 15.05.2013 r. i wówczas strony oraz S. J. (2) odbyli spacer i nie było żadnych oznak ograniczenia poczytalności spadkodawcy (k. 35-37). Ostatecznie pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, wskazując iż przed sporządzeniem aktu notarialnego – testamentu S. J. (2) został poddany badaniu lekarskiemu i zostało sporządzone zaświadczenie lekarskie, które okazano notariuszowi, a z którego wynikało, że pacjent był w pełnym kontakcie logicznym i zażywane przez niego leki nie upośledzają zdolności umysłowej (k. 72v).

Sąd ustalił, co następuje:

Powód S. J. (1) i pozwany A. J. (1) są braćmi, a ich ojciec – spadkodawca S. J. (2) zmarł w dniu 24.06.2013 r. (dowód: k. 6 akt S. R. w. K. sygn. I Ns (...); zeznania pozwanego A. J. k. 73).

Spadkodawca S. J. (2) w dniu 15.05.2013 r., przed notariuszem H. H. sporządził w formie aktu notarialnego Rep. (...). Nr (...) testament, w którym do całości spadku powołał swojego syna – pozwanego A. J. (1). Również w powyższym testamencie notarialnym spadkodawca S. J. (2) wydziedziczył, czyli pozbawił zachowku, swojego syna – powoda S. J. (1), wskazując iż postępuje on sprzecznie z zasadami współzycia społecznego, dopuścił się w stosunku do spadkodawcy kradzieży kwoty 18.800 USD i został w 2004 r. skazany za kradzież z włamaniem na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z zawieszeniem odbycia kary, a nadto nadużywa alkoholu i odmawia leczenia (dowód: k. 4-5 akt S. R. w. K. sygn. I Ns (...)). W dniu 18.09.2013 r. wS. R. w. K., w sprawie sygn. I Ns (...), powyższy testament notarialny z dnia 15.05.2013 r. Rep. (...) Nr (...) został otwarty i ogłoszony (bezsporne).

W dniu 21.06.2014 r. do S. R. w. K. wpłynął wniosek A. J. (1) o stwierdzenie nabycia spadku – na podstawie ustawy – po M. J. zmarłej w dniu 3.06.1997 r., przy czym jako spadkobiercy zostali wskazani A. J. (1), S. J. (1) i S. J. (2). Następnie, w toku tej sprawy o sygn. I Ns (...), w dniu 27.06.2013 r. wpłynął wniosek A. J. (1) o stwierdzenie nabycia spadku – na podstawie testamentu – po S. J. (2) zmarłym dnia 24.06.2013 r., przy czym jako spadkobierca został wskazany A. J. (1), który złożył oświadczenie o przyjęciu spadku (dowód: k. 2-7, 10 akt S. R. w. K. sygn. I Ns (...)) zeznania pozwanego A. J. k. 73).

S. J. (1), w powyższej sprawie sygn. I Ns (...) o stwierdzenie nabycia spadku po M. J. i S. J. (2), w piśmie, które wpłynęło do S. R. w. K. w dniu 20.08.2013 r., wskazał, iż złożył wniosek o unieważnienie aktu notarialnego, na podstawie którego został wydziedziczony. Nadto w powyższym piśmie S. J. (1) wniósł o zawieszenie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku do czasu rozstrzygnięcia sprawy o unieważnienie aktu notarialnego (dowód: k. 18 akt S. R. w. K. sygn. I Ns (...)).

S. R. w. K. prawomocnym postanowieniem z dnia 19.02.2014 r. sygn. I Ns (...) zawiesił postępowanie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po M. J. i S. J. (2), uznając iż wynik niniejszej sprawy o unieważnienie testamentu S. J. (2) ma znaczący wpływ na określenie kręgu osób uczestniczących w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań pozwanego A. J. (1) (k. 73), akt S. R. w. K. sygn. I Ns (...); I Ns (...)).

Sąd dał wiarę w całości zeznaniom pozwanego A. J. (1), gdyż zeznania te znajdują potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Wartość dowodowa dokumentów nie budziła zdaniem Sądu wątpliwości i dokumenty te nie były kwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Powód S. J. (1) wniósł o unieważnienie testamentu z dnia 15.05.2013 r., zawartego w akcie notarialnym Rep. (...). Nr (...), z uwagi na wady oświadczenia woli spadkodawcy S. J. (2), gdyż w chwili sporządzenia tego testamentu spadkodawca był nieświadomy, z uwagi na zażywanie silnych leków, a także z uwagi na ogólny stan zdrowia, co uniemożliwiało spadkodawcy świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Oznacza to, iż powód S. J. (1) roszczenie wywodzi z art. 189 kpc, zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powód także w sprawie toczącej się przed S. R. w. K. sygn. I Ns (...) o stwierdzenie nabycia spadku po M. J. i S. J. (2) wniósł o zawieszenie postępowania, z uwagi na wniesienie pozwu w niniejszej sprawie o ustalenie nieważności testamentu S. J. (2).

Obecnie w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym powództwo o ustalenie nieważności testamentu jest dopuszczalne o tyle, o ile interes prawny powoda nie może być zaspokojony w innym postępowaniu, w szczególności w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku albo w postępowaniu o uchylenie i zmianę postanowienia stwierdzającego nabycie spadku (por. uchwałę 7 sędziów – zasada prawna Sądu Najwyższego z dnia 30.12.1968 r. sygn. akt III CZP 103/68 OSNC 1969/5/85).

W ocenie Sądu zatem w niniejszej sprawie należy przyjąć, że powód nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności testamentu notarialnego S. J. (2), w sytuacji gdy toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po S. J. (2). W trakcie tego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku zostanie także bowiem rozstrzygnięty spór o ważność testamentu i powód uzyska rozstrzygnięcie dalej idące od wyroku ustalającego nieważność testamentu, który nie jest równoznaczny z ustaleniem nabycia spadku.

Wobec powyższego Sąd oddalił powództwo powoda S. J. (1) jako bezzasadne (**punkt 1 wyroku**).

Na podstawie art. 102 kpc Sąd nie obciążył powoda S. J. (1) kosztami procesu, z uwagi na jego sytuację materialną i majątkową, albowiem powód jest osobą samotną, a jedynym jego źródłem utrzymania są świadczenia z M. O. P. R. w K. w kwocie około 330 zł miesięcznie (**punkt 2 wyroku**).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd orzekł na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 3 oraz § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądzając z tego tytułu na rzecz adwokata R. M. kwotę 4.428 zł (**punkt 3 wyroku**).

Andrzej Nawrocki